

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І
МИСТЕЦТВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

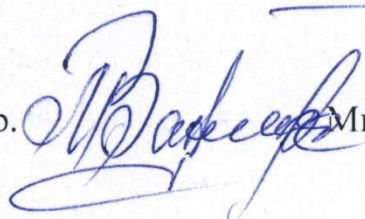
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІМПРОВІЗАЦІЯ
для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	<u>02 «Культура і мистецтво»</u>
Вид дисципліни	<u>вибіркова</u>
Форма навчання	<u>денна, заочна</u>
Навчальний рік	<u>2025/2026</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>4/120</u>
Мова викладання, навчання й оцінювання	<u>українська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>Залік</u>

Розробник :
ПОПОВИЧ Людмила Юріївна, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Завідувач кафедри хореографії
Протокол №1 від 26 серпня 2025р.

 Мирослав ВАНТУХ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Імпровізація» передбачена для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 4 курс, 8 семестр. Відповідно до навчального плану, навчальна дисципліна є вибірковою. Формою підсумкового контролю є залік. Загальна кількість годин –120 годин (кредитів ЄКТС – 4).

денна форма: контактні години практичні –56 год; модульний контроль – 8 год., для самостійної роботи здобувачів визначено 56 год.;

Дисципліна «Імпровізація» важлива, оскільки є потужним інструментом розвитку креативності пластичного мислення. Охоплюючи фізичні, розумові, інтелектуальні здібності, вона розвиває особистість танцівника по кожному з перерахованих напрямків і служить розкриттю індивідуального творчого потенціалу. Танцювальна імпровізація служить методом пошуку нової хореографічної лексики, засобом вироблення унікального хореографічного матеріалу, а також прийомом постановки етюдів, танцю, перформансу, спектаклю. Імпровізація у хореографії пропонує широке поле для експериментування й самоосвіти танцівників різних стилів і напрямків: від класичного балету до сучасного контемпту так само як й інших жанрів. Досліджуючи різні види імпровізації, можна знайти новий рівень самовираження та перформансу в мистецтві танця.

Навчальна дисципліна «Імпровізація» пов'язана з такими обов'язковими дисциплінами: «Методика виконання українського народно-сценічного танцю», «Методика виконання класичного танцю», «Методика виконання народно-сценічного танцю», «Методика виконання сучасного танцю».

2. Мета дисципліни: - Навчити методам хореографічної імпровізації;

- розкриття індивідуальності кожного здобувача, формування розуміння особливостей різних образів, видів, стилів, форм пластичного втілення творчої ідеї;
- визначення специфічних методів створення хореографічного образу;
- якісно підвищити рівень виконання та розуміння сучасного танцю;
- виховання хореографічного мислення на основі стилістичних та пластичних особливостей хореографічного мистецтва;
- підготовка здобувачів для самостійної роботи зі створення сценічного образу у вигляді виразних засобів хореографічного мистецтва;
- розвиток творчого мислення та творчого потенціалу майбутніх педагогів та хореографів.

3. Завдання: - Розвинути творчу самореалізацію особистості в процесі танцювальної імпровізації;

- навчити відчувати свободу в тілі, виражати себе пластичними рухами, відкривати себе через танець;
- знати фізичні закони руху та анатомічні можливості руху, методи та способи переміщення, взаємодію з партнером і в групі;

- сформувати професійні навички та вміння в освоєнні постановочної та виконавської майстерності.
- засвоєння практичних навичок, що дозволить здобувачу скласти в цілісну систему знання, погляди, вміння які в свою чергу формують особистість майбутнього хореографа.

4. Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК03. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.

СК04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

СК08. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.

СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.

5. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН08. Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.

ПРН09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН12. Відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПРН13. Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.

ПРН14. Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.

ПРН19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

ПРН20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

Програма навчальної дисципліни складається з 4 модулів:

Модуль 1. Розвиток навичок хореографічної імпровізації.

Модуль 2. Синтез музичного і хореографічного образів.

Модуль 3. Розвиток образне-пластичного мислення.

Модуль 4. Створення хореографічного образу.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

ДЕННА ФОРМА									
№ з/п	Назва розділу, теми	Обсяг роботи здобувача, годин							
		Разом	з них:						
			лекції	семінарські	практичні	індивідуальні	модульний контроль	семестровий контроль	самостійна робота
МОДУЛЬ 1 РОЗВИТОК НАВИЧОК ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ.									
1.1	Історія виникнення імпровізації в хореографії. Види імпровізації.				2				
1.2	Створення етюду у процесі вільного фантазування, експромтом.				12				14
1.3	Модульний контроль	2					2		
	Разом за 1 модуль	30			14		2		14
МОДУЛЬ 2. СИНТЕЗ МУЗИЧНОГО І ХОРЕОГРАФІЧНОГО ОБРАЗІВ.									

2.1	Взаємозв'язок музики і танцювальних рухів. Техніка реліз.				6				
2.2	Етюд з елементами імпровізації на задану музику або тему.				8				14
2.4	Модульний контроль	2					2		
	Разом за 2 модуль	30			14		2		14

МОДУЛЬ 3. РОЗВИТОК ОБРАЗНЕ-ПЛАСТИЧНОГО МИСЛЕННЯ.									
3.1	Танцювальна імпровізація – це форма пластичного мислення.				6				
3.2	Пластичний образ, пластична характерність.				8				14
3.3	Модульний контроль.	2					2		
	Разом за 3 модуль	30			14		2		14
МОДУЛЬ 4. СТВОРЕННЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ОБРАЗУ.									
4.1	Єдність пластичного та внутрішнього змісту.				6				
4.2	Індивідуальні штрихи, відтінки, відповідні настрою персонажа, духу теми, сюжету, задачі постановки.				8				14
4.3	Модульний контроль	2					2		
	Разом за 4 модуль	30			14		2		14
	Всього за семестр.	120			56		8		56

Один модуль – 1 ЄКТС/30 год.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МОДУЛЬ 1
РОЗВИТОК НАВИЧОК ХОРЕОГРАФІЧНОЇ
ІМПРОВІЗАЦІЇ.**

**Тема 1.1. ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ІМПРОВІЗАЦІЇ В
ХОРЕОГРАФІЇ. ВИДИ ІМПРОВІЗАЦІЇ.**

Анотація до теми 1.1

Імпровізація/Improvisation (від лат. improvisus непередбачуваний, несподіваний, раптовий) - Метод творчості (у деяких видах мистецтва), що передбачає створення твору у процесі вільного фантазування, експромтом.

Історія виникнення та розвитку імпровізації в хореографії.

Представники школи імпровізації. Танцювальні практики *Айседори Дункан, Дельсарта, Рудольфа фон Лабана, Мері Вігман і Грет Палуккі* - як метод рухового та танцювального мислення, проти підпорядкування суворим правилам і канонам балетного мистецтва. Імпровізація в хореографії є важливим аспектом танцю, оскільки дозволяє танцюристам виявляти свою творчість, свободу вираження і індивідуальність.

Існує кілька видів імпровізації у хореографії, кожен з яких має свої особливості та підходи:

Вільна імпровізація - Цей стиль передбачає повну свободу вираження без жодних обмежень або правил. Танцюристи можуть використовувати будь-які рухи та форми залежно від свого настрою, музики або середовища. Вільна імпровізація заохочує експериментування і спонтанність.

Контактна імпровізація - це форма взаємодії між двома або більше партнерами через фізичний контакт. Танцюристи реагують на дотики один одного та переміщуються відповідно до сприйняття ваги та балансу партнера. Цей стиль підкреслює відчуття простору і взаємозв'язок між танцюристами.

Сценічна імпровізація - У сценічній імпровізації акцент робиться на емоційній складовій виступу перед глядачами. Танцюристи можуть використовувати чорнові концепції чи теми для створення виступу в реальному часі на сцені.

Тематична імпровізація - Тут основою для виконання є певна тема чи емоційний стан (сум, радість тощо). Танцісти використовують цю тему як натхнення для руху й вираження себе через її призму.

План.

1. Визначення імпровізації. Види імпровізації.
2. Методи для розвитку та удосконалення рухових навичок у танцю.
3. Методи та прийоми створення хореографічного тексту.
4. Способи розкриття творчого потенціалу.

Практичне заняття до теми 1.1.

Мета: – вивчення методів хореографічної імпровізації; формування розуміння стилістичної текстури руху, особливостей різних образів, видів, стилів, форм пластичного втілення творчої ідеї.

Практичне завдання

1. Знайомство з танцювальними практиками відомих хореографів.
2. Вправи на звільнення від тілесних та психологічних затискачів.

Література 1-5, 7-9

Тема 1.2. СТВОРЕННЯ ЕТЮДУ У ПРОЦЕСІ ВІЛЬНОГО ФАНТАЗУВАННЯ, ЕКСПРОМТОМ.

Анотація до теми 1.2

Імпровізація у хореографії пропонує широке поле для експериментування й самоосвіти танцівників різних стилів і напрямків: від класичного балету до сучасного контемпту так само як й інших жанрів. Досліджуючи різні види

импроаізації, можна знайти новий рівень самовираження та перформенсу в мистецтві танця.

План

1. Імпровізація, як мистецтво вільного володіння мовою тіла.
2. Передача ваги, пошук балансу, обертання, падіння, затримання, вправи на відчуття партнера.
3. «Техніка реліз» – розвиток розуміння власного тіла, рухової лексики танцюриста. «Хепенінг» - дійство, що трапилося «тут і зараз» і не здатне повторитися у тому ж вигляді знову.

Практичне заняття до теми 1.2

Мета: - надати можливість здобувачам більше розкрити свою емоційно-пластичну виразність: зрозуміти особливості свого тіла та вільно володіти ним використовуючи методи хореографічної імпровізації; набуття практичних навичок побудови етюду і виконання хореографічної композиції.

Практичне завдання

1. Активність уваги, чуйність тіла на сигнали, зовнішні та внутрішні.
2. Внутрішній імпульс початку руху.
3. Вільна, спонтанна імпровізація.
4. Переглянути та проаналізувати зразки етюдів на відео носіях.

Література: 1-4

Завдання для самостійної роботи до теми 1.2

Практикувати навички хореографічної імпровізації у різних жанрах, стилях на вибір.

Вільна імпровізація, експериментування і спонтанність.

Література: 1-4

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

Модульний контроль є результатом вивчення теми 1.2. Здобувач вищої освіти має вмити спонтанно створити вільну імпровізацію у різних жанрах, стилях на вибір.

Формою проведення модульного контролю є практичне заняття.

Критерії оцінювання:

1. Концепція танцювальної імпровізації – 0,5 бала;
2. Оригінальність створення хореографічної імпровізації – 0,5 бала;
3. Відповідність пластичної лексики музичному супроводу – 0,5 бала;
4. Виконавська майстерність, емоційно-пластична виразність – 0,5 бала.

МОДУЛЬ 2.

СИНТЕЗ МУЗИЧНОГО І ХОРЕОГРАФІЧНОГО ОБРАЗІВ.

Тема 2.1. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МУЗИКИ І ТАНЦЮВАЛЬНИХ РУХІВ.

Анотація до теми 2.1

Техніка реліз. Сучасний підхід до імпровізації як мистецтва вільного володіння мовою тіла. При розмаїтті нюансів сучасних технік імпровізації в їх основі

лежить розуміння танцюристом психофізичних механізмів руху. Подібне розуміння імпровізації властиво найновішим напрямкам, або технікам танцю - new dance та release based technique (техніка реліз). Техніка реліз заснована на звільненні (релізі) деяких груп м'язів з метою отримання навичок використання лише тих груп м'язів, які необхідні у процесі танцю. За допомогою техніки реліз розвивається розуміння власного тіла, що дає велику різноманітність у розвиток рухової лексики танцюриста. Можна назвати такий підхід до імпровізації «імпровізація як така», чи власне імпровізація, оскільки зміст танцю у разі не стає метою. Імпровізуюча людина виявляє у своєму танці власний, особистий зміст, який він вкладає у свій рух. Імпровізація, як здатність «тут і тепер» відгукнутися у русі на музику і має на увазі контакт із самим собою та зі змістом музики».

План

1. Танцювальна імпровізація – це форма мислення.
2. Сучасний підхід до імпровізації в танці.
3. Музична виразність, трактування свого бачення (відчуття) музики через тіло.
4. Вправи на розвиток музичної виразності.

Практичне заняття 2.1.

Мета: - Навчити здобувачів володіти механізмом рухів свого тіла та передачі своїх почуттів та думок безпосередньо через рух. Вивчення власного тіла, як рухового механізму, а також розвиток здібності передати у русі певний внутрішній зміст.

Практичне завдання

1. Пошук нової хореографічної лексики.
2. Демонстрація музичності виконання.
3. Вільна імпровізація, експериментування і спонтанність.

Література: 1-4, 11

Тема 2.2. ЕТЮД З ЕЛЕМЕНТАМИ ІМПРОВІЗАЦІЇ НА ЗАДАНУ МУЗИКУ АБО ТЕМУ.

Анотація до теми 2.2

Створення етюду з елементами імпровізації - спосіб висловити себе через рух і музику.

Кроки для створення етюду:

Вибір музики, яка надихає (класична музика, сучасний трек, джаз або будь-який інший жанр).

Аналіз музики (структура, ритм, мелодія і динаміка, настрій).

Визначення теми - абстрактне (наприклад, світло і тінь) або конкретне (наприклад, природа, любов, конфлікт).

Елементи імпровізації - випадкові рухи, реагуючи на зміни в музиці.

Створення основних рухів. Зосередення на вираженні емоцій. Різні варіації рухів, експериментуючи з швидкістю, силою, висотою.

Структурування етюд – побудова композиції, (вступ, розвиток та завершення).

Репетиція. Запис та аналіз - виявити моменти, які можна покращити.

План

1. Музика і танець – взаємозв'язок.
2. Визначення стилю та характеру музики. (Музичні теми, характер, ритмічний рисунок, музичний розмір, динамічні відтінки, акценти).
3. Співвідношення музики та хореографічної композиції (унісон, контрапункт).
4. Пошук додаткових виразних можливостей тіла та нових лексичних форм.

Практичне заняття 2.2

Мета: Охарактеризувати хореографічне мистецтво та його синтетичну природу – органічне поєднання засобів вираження музики, хореографії. Створювати нові рухові моделі, самостійно розширюючи «руховий кругозір» та здатність його реалізувати. Знаходити образи, втілювати через систему мистецьких засобів; аналізувати свій танцювальне-руховий процес.

Практичні завдання

1. Створення етюд з елементами імпровізації на певну музичну тему.
2. Освоїти механізм рухів свого тіла та передачі своїх почуттів та думок безпосередньо через рух.
3. Імпровізація на заданий сюжет.

Література: 1-4, 6, 11

Завдання для самостійної роботи до теми 2.2.

Підготувати й опанувати музику для підготовленого фрагмента.

Вивчити лексику і просторові малюнки фрагментів композиції.

Опанувати манеру і характер виконання.

Імпровізація на задану музичну тему, для відображення характеру музики.

Література: 1-4, 6, 11

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

Модульний контроль є результатом вивчення теми 2.2. Здобувач вищої освіти має створити імпровізацію на задану музичну тему, для відображення характеру музики.

Формою проведення модульного контролю є практичне заняття.

Критерії оцінювання:

1. Концепція танцювальної імпровізації – 0,5 бала;
2. Оригінальність створення хореографічної імпровізації – 0,5 бала;
3. Відповідність пластичної лексики музичному супроводу – 0,5 бала;
4. Виконавська майстерність, емоційно-пластична виразність – 0,5 бала.

МОДУЛЬ 3.

РОЗВИТОК ОБРАЗНЕ-ПЛАСТИЧНОГО МИСЛЕННЯ.

Тема 3.1 ТАНЦЮВАЛЬНА ІМПРОВІЗАЦІЯ - ФОРМА ПЛАСТИЧНОГО МИСЛЕННЯ.

Анотація до теми 3.1

Танцювальна імпровізація є чудовим розвитком пластичного мислення, оскільки вона поєднує в собі елементи спонтанності, творчості та вміння реагувати на середовище. аспекти, які підкреслюють зв'язок між танцювальною імпровізацією і пластичним мисленням:

Спонтанність: Імпровізація дозволяє танцюристу вийти за межі заздалегідь визначених рухів і виразити свої емоції та думки в даний момент. Це вимагає гнучкості думки і здатності швидко реагувати на зміну ситуації.

Творчість: Танцювальна імпровізація стимулює розвиток креативності. Танцюристи створюють нові рухи, комбінації та стилі, що відображають їхні унікальні бачення.

Фізичний вираз: Імпровізація вимагає від виконавця фізичного виразу своїх думок і почуттів. Це включає в себе не лише технічні аспекти, але й можливість транслювати емоції та ідеї через тіло, що є важливою складовою пластичного мислення.

Взаємодія з оточенням: У танцювальній імпровізації виконавці часто реагують на музику, простір, інших танцюристів та навіть глядачів. Це вимагає уважності та здатності до швидкої адаптації, що є важливими елементами пластичного мислення.

Експериментування: Імпровізація дозволяє танцюристам досліджувати нові рухи та стилі, що може призвести до нових форм вираження. Цей процес відкриває можливості для інновацій та нового сприйняття, що важливо для розвитку особистої художньої практики.

Рефлексія: Після імпровізації танцюристи можуть аналізувати свої рухи та вибори, що є важливим для розвитку критичного мислення. Це дозволяє зрозуміти, які елементи були успішними, а які потребують вдосконалення. Танцювальна імпровізація не лише розвиває технічні навички, але й стає важливим інструментом для формування пластичного мислення, яке є корисним в мистецтві.

План

1. Створення етюду у процесі вільного фантазування, експромтом.
2. Активність уваги, чуйність тіла на сигнали, зовнішні та внутрішні. Внутрішній імпульс початку руху.
3. Імпровізація всередині певного танцювального стилю.
4. Імпровізація рухів із різними предметами. Імпровізація на задану музичну тему, для відображення характеру музики.

Практичне заняття 3.1

Мета: - розширення лексичного арсеналу, творчого діапазону та фантазії майбутніх балетмейстерів для створення сучасних хореографічних творів; володіння основними підходами до твору хореографічної лексики; основними формами, засобами та методами постановочної діяльності.

Практичні завдання

1 Аналіз руху в різних танцювальних стилях.

2 Вивчення елементів, зв'язок на основі яких будуюмо імпровізації.

3 Формування концентрації уваги.

Література: 1-5, 7-8

Тема 3.2 ПЛАСТИЧНИЙ ОБРАЗ, ПЛАСТИЧНА ХАРАКТЕРНІСТЬ.

Анотація до теми 3.2

У хореографії поняття пластичного образу та пластичної характерності мають особливе значення, оскільки танець - це форма мистецтва, що безпосередньо залежить від руху та виразу тіла.

Пластичний образ у хореографії:

Пластичний образ у хореографії можна розуміти як те, як танцюрист або група танцюристів передає певну ідею, настрій чи емоцію через рухи, позиції та структуру своїх тіл. Цей образ створюється за допомогою:

Руху: Динаміка, ритм і переконливість рухів можуть створити яскравий пластичний образ, який відображає сюжет танцю або внутрішній світ персонажа.

Форм: Різноманітність форм, які утворюються тілами танцюристів у просторі, може створювати враження глибини, обсягу та динаміки. Наприклад, поєднання жестів рук, пози ніг і торсу може створити вражаючі візуальні картини, які сприймаються глядачами як єдине ціле, навіть якщо вони не є традиційними образами.

Коллективна взаємодія: У ансамблевих танцях пластичний образ може виникати через злагоджену роботу групи танцюристів, які одночасно виконують скоординовані рухи, формуючи єдиний образ чи сюжет. Це робить його більш вираженим та дієвим.

Пластична характерність у хореографії:

Пластична характерність стосується специфіки вираження певних рис характеру або емоцій танцюристів через рухи. Це поняття включає:

Стильові відмінності: Різні стилі танцю, такі як балет, contemporary, hip-hop чи народний танець, мають свої унікальні пластичні особливості. Наприклад, в класичному балеті акценти робляться на грацію, легкість і точність, тоді як у сучасному танці можуть бути більш експресивні і вільні рухи.

Емоційне вираження: Актори в танці передають емоції і характери своїх персонажів за допомогою пластичних жестів. Наприклад, персонажі, які відображають сильні почуття, можуть мати різкі, енергійні рухи, в той час як більш ніжні теми можуть бути представлені через плавні та м'які форми.

Індивідуальна інтерпретація: Кожен танцюрист може внести свою інтерпретацію у виконання, акцентуючи різні аспекти свого персонажу через рухи. Це створює унікальність та глибину пластичної характерності.

Взаємозв'язок пластичного образу і пластичної характерності:

В усьому цьому взаємозв'язку пластичний образ і пластична характерність працюють разом, щоб створити враження та емоцію. Пластичний образ підсилює сприйняття, а пластична характерність додає глибини та деталізації виконанню. У хореографії пластичний образ і пластична характерність є важливими інструментами для вираження ідей і емоцій.

1. Напрацювання здатності створення різних пластичних образів та характерів.
2. Методом імпровізації створювати етюди на певний пластичний образ, який передає певну ідею, стихію, настрій чи емоцію, через рухи.
3. Методом імпровізації створювати етюди на певну пластичну характерність: вік, національність, тварини...

Практичне заняття 3.2

Мета: - розвиток пластичного мислення, творчої фантазії, винахідливості, володінням відчуття логіки, форми, ритму, хореографічної пам'яті. Вміння створювати пластичні образи, орієнтуватися у музичному матеріалі та в просторі, аналізувати сучасний хореографічний твір. Формування індивідуального хореографічного стилю.

Практичні завдання

1. Практикувати пластичне втілення потоку внутрішніх переживань і образів.
2. Імпровізації та закріплення лексики для створення хореографічного етюд.

Література: 1-6, 11

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 3

Модульний контроль є результатом вивчення теми 3.2. Здобувач вищої освіти має продемонструвати розширення свого лексичного арсеналу та фантазії при створенні пластичного образу танцювальної імпровізації. Формою проведення модульного контролю є практичне заняття.

Критерії оцінювання:

1. Концепція танцювальної імпровізації – 0,5 бала;
2. Оригінальність створення хореографічної імпровізації – 0,5 бала;
3. Відповідність пластичної лексики музичному супроводу – 0,5 бала;
4. Виконавська майстерність, емоційно-пластична виразність – 0,5 бала.

МОДУЛЬ 4.

СТВОРЕННЯ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ОБРАЗУ.

Тема 4.1 ЄДНІСТЬ ПЛАСТИЧНОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО ЗМІСТУ.

Анотація до теми 4.1

Хореографічний образ - це складна структура, що складається з кількох компонентів, які взаємодіють між собою для створення цілісного танцювального висловлювання. Основні компоненти хореографічного образу включають:

Рух - основний елемент, який включає в себе різноманітні техніки, стилі та види рухів. Рух може бути вираженим або абстрактним, швидким або повільним, плавним або різким.

Темп і ритм - темп визначає швидкість виконання рухів, а ритм — їхню організацію в часі. Обидва ці компоненти впливають на *емоційний контекст* хореографічного твору.

Динаміка - включає в себе характеристики руху, такі як сила, енергія, напруга та легкість. Динаміка допомагає створити емоційний відтінок виступу.

Простір - важливим аспектом є використання простору — як виконавець займає сцену, які лінії та форми створює, а також взаємодію між танцюристами.

Музика - акустичний супровід, що задає настрій, структуру та емоційний контекст танцю. *Використання тіла* - гнучкість, контроль, координація та використання різних частин тіла (плечі, руки, стегна) - все це створює унікальну пластичність рухів. Танцюрист може використовувати тіло для вираження емоцій, настрою або характеру персонажа.

Емоційна виразність - пластична характерність також передає емоції через рухи. Танцюрист може виразити радість, сум, гнів або інші почуття, використовуючи свої пластичні навички.

Усе це разом створює унікальний хореографічний образ, який дозволяє глядачеві відчувати глибину та багатогранність танцю. Пластична характерність є однією з основних складових, що робить танець виразним та захоплюючим.

Практичні завдання

1. Практикувати пластичне втілення потоку внутрішніх переживань і образів.
2. Імпровізації та закріплення лексики для створення хореографічного етюд.
3. Опрацювати зміст етюд як вправи для розвитку та вдосконалення виконавської, акторської, режисерської й балетмейстерської майстерності.
4. Розкрити зміст понять форма та зміст хореографічного твору.

Література: 1-6, 11

Завдання для самостійної роботи до теми 4.1.

Розглянути хореографічну лексику з точки зору її грамотного використання в композиціях.

Опрацювати рухи які є основою в хореографічних композиціях на практичних заняттях (за завданням викладача).

Опрацювати практично тематику «Пластична характерність».

Підготувати й опрацювати лексику, просторові малюнки, комбінації, а також продумати манеру, характер виконання.

Підібрати і проаналізувати музичний матеріал.

Література: 1-6, 11

Тема 4.2 ІНДИВІДУАЛЬНІ ШТРИХИ, ВІДТІНКИ, ВІДПОВІДНІ НАСТРОЮ ПЕРСОНАЖА, ДУХУ ТЕМИ, СЮЖЕТУ, ЗАДАЧІ ІМПРОВІЗАЦІЇ.

Анотація до теми 4.2

Інтоніяція пластичного мовлення: жести, пози, характерні рухи.

Хореографічна лексика охоплює терміни та поняття, які використовуються у хореографії для опису рухів, виразів та взаємодії танцюристів.

Поза - це статична або напівстатична позиція тіла танцюриста, яка може виражати емоції, характер або концепцію хореографічного твору. Позу можна

використовувати для створення акцентів, плавного переходу між рухами або для підкреслення естетики танцю.

Міміка - це вираз обличчя танцюриста, який доповнює рухи тіла та *передає емоції, настрої чи характери персонажів*. Міміка є важливою частиною хореографічного образу, оскільки вона допомагає глядачеві зрозуміти сенс танцю і емоційний посыл.

Ракурс в контексті хореографії означає кут зору або перспективу, з якої виконується рух чи позиція. Ракурс може впливати на те, як сприймається танець, підкреслюючи певні елементи, такі як лінії тіла, динаміка рухів або взаємодія між танцюристами.

Жести - це рухи рук, ніг або інших частин тіла, які можуть мати значення або символіку. У хореографії жести використовуються для комунікації, вираження емоцій або підкреслення змісту танцю. Вони можуть бути як простими, так і складними, і можуть доповнювати загальний хореографічний образ.

Ці елементи взаємодіють один з одним, створюючи цілісність хореографічного твору та допомагаючи передати його емоційний та художній зміст.

План

1. Підібрати тему для імпровізації етюдів відповідного настрою.
2. Підготовка програми (короткого змісту) етюдів.
3. Підібрати та проаналізувати музику для етюдів.
4. Чітке формулювання теми й ідеї твору, аргументація вибору стилістики рухів і пластичних засобів.
5. Імпровізація на заданий сюжет.
6. Показ хореографічної дії.

Практичне заняття 4.2

Мета: набуття навичок створення та постановки хореографічної етюдів. Розкрити поняття умовності хореографічного мистецтва, що виражається в правді людських почуттів і переживань, які розкриваються в художніх образах і подіях життя людей.

Практичні завдання

1. Опанувати навички імпровізації, як процес досягнення поставленої мети і засіб розвитку виразності хореографічного твору.
2. Опрацювати поняття *художній образ*.
3. Опрацювати хореографічні елементи.
4. Опрацювати просторовий малюнок етюдів.
5. Створити та виконати етюд відповідно до визначеної теми.

Література: 1-6, 11

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 4

Модульний контроль є результатом вивчення теми 4.2. Здобувач вищої освіти має продемонструвати здібність використання компонентів, які взаємодіють між собою для створення цілісного танцювального висловлювання.

Критерії оцінювання:

1. Концепція танцювальної імпровізації – 0,5 бала;
2. Оригінальність створення хореографічної імпровізації – 0,5 бала;

3. Відповідність пластичної лексики музичному супроводу – 0,5 бала;
4. Виконавська майстерність, емоційно-пластична виразність – 0,5 бала.

1. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ
за відвідування й активність протягом семестру по дисципліні, за неформальну та/або інформальну освіту.

№ з/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття	Бали за всі заняття (максимальні)			
			1 модуль	2 модуль	3 модуль	4 модуль
1	Практичні заняття	2	7 x 2 =14	7 x 2 =14	7 x 2 =14	7 x 2 =14
2	Модульний контроль	2	2	2	2	2
	Усього за модуль		16	16	16	16
	Залік		36			
	Разом з дисципліни		16+16+16+16+ 36 =100			

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ.

1. Концепція танцювальної імпровізації.
2. Значення танцювальної імпровізації для розвитку творчого потенціалу здобувача.
3. Комплекс вправ, що використовуються під час навчання танцювальної імпровізації.
4. Музика і танець – взаємозв'язок.
5. Специфіка *техніки реліз*.
6. Кроки для створення етюду.
7. Якими виразними засобами створюється пластичний образ у хореографії.
8. Які поняття включає пластична характерність у хореографії.
9. Охарактеризувати основні складові драматургії етюду.
10. Яку роль грають міміка, жест, поза в ілюстрації дії?
11. Визначити: вид, жанр, стиль хореографічного етюду.
12. Хореографічна мова та все, що до неї належить
13. Що таке "хореографічна лексика"?
14. Які бувають види та напрямки хореографічної лексики?
15. Що таке "хореографічний образ", "хореографічна характерність"?
16. Що первинне у хореографічному мистецтві: музика чи танець? І чому?

ВИМОГИ ДО ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ.

Екзаменаційні та залікові вимоги.

- Опанування методів спонтанності виконання рухів в імпровізації.
- Набуття вмінь і навичок в практичному виконанні елементів та рухів.
- Оволодіння технікою танцю;
- Опанування виконавською майстерністю та артистизмом;
- Відтворення характеру і манери виконання;
- Опанування комбінаціями та етюдами танцю.
- Опанування виконавської майстерності та виразності. Відтворення характеру і манери виконання.

Критерії оцінювання:

Модулі: 1-4

1. Концепція танцювальної імпровізації – 0,5 бала;
2. Оригінальність створення хореографічної імпровізації – 0,5 бала;
3. Відповідність пластичної лексики музичному супроводу – 0,5 бала;
4. Виконавська майстерність, емоційно-пластична виразність – 0,5 бала.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧА.

Відповідь здобувача оцінюється на:

Оцінку А (90-100) – якщо повно та глибоко, розгорнуто, правильно та обґрунтовано викладено матеріал:

- здобувач виявляє глибокі знання усієї програми навчальної дисципліни;
- застосовує теоретичні знання на практиці, робить власні висновки та узагальнення;
- володіє технікою виконання рухів, виконавською майстерністю, артистизмом, музикальністю;
- хореографічний етюд створює згідно вимог та володіє креативністю пластичного мислення.

Оцінку В (82-89) – якщо правильно та обґрунтовано викладено матеріал:

- здобувач виявляє знання усієї програми навчальної дисципліни;
- застосовує теоретичні знання на практиці та робить певні узагальнення;
- виявляє хороші знання усієї програми навчальної дисципліни;
- хореографічний етюд створює з певними неточностями щодо вимог;
- володіє технікою та манерою виконання.

Оцінку С (74-81) – якщо правильно викладено матеріал:

- відображає знання програми навчальної дисципліни;
- хореографічний етюд створює послідовно, але не виразно;
- техніка виконання рухів, виконавська майстерність має певне недоліки, спостерігається поверхневий підхід.

- **Оцінку D (64-73)** – якщо здобувач демонструє знання дисципліни недостатньо поверхнево і непослідовно;
- хореографічна імпровізація має суттєві недоліки;
- етюд потребує доопрацювання;
- техніка виконання рухів і виконавська майстерність слабкі, невиразні.

Оцінку Е (60-63) – якщо відповідь здобувача є поверхневою, що свідчить про наявність прогалин у знаннях;

- хореографічний етюд створено з помилками не враховані зауваження та рекомендації викладача;

Оцінку FX (35-59) – якщо здобувач не відповів на поставлене питання або відповідь є неправильною:

- відсутність знань або їх безсистемність та поверховість;
- власна імпровізація створена не повністю або відсутня.

Оцінку F (1-34) – якщо здобувач не відвідував заняття, не відпрацював їх, не виконував завдань і не демонстрував зацікавленості в навчальному процесі.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ.

Публікації науково-педагогічного працівника за темою навчальної дисципліни:

1. Камін В. Етюд як перша ланка на шляху балетмейстерської майстерності : методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів. Київ : НАКККіМ, 2012. 22 с.
2. Камін В. Хореографія. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів освітнього рівня «Бакалавр» спеціальності 024 «Хореографія». Київ : НАКККіМ, 2019. 54 с.

Основна література:

3. Матушкіна М.В. Танцювальна імпровізація: витоки та історія розвитку на початку ХХ століття. / М. В. Матушкіна. // Теорія та практика у суспільному розвитку. – 2014. – № 9. – С. 98–101.

4. Шабаліна О. М. Пластичність. Мова. Тіло: монографія. М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. Київ: ФО-П Поліщук О. В., 2017. 194 с.
5. Левіна, Т. Мері Вігман: історія виразного танцю. / Т. Левіна // PRO ТАНЕЦЬ. – 2012. – № 3. – С. 40–42.
6. Марченкова, А. І. Художній образ у хореографічному мистецтві. Видавництво Молодий вчений, 2013 р.
7. Уклад. Бігус О. О. та ін.. Сучасний танець. Основи теорії та практики. Київ :, 2016.
8. Усачев Ю.Ю Специфіка техніки Рудольфа Фон Лабана С.П.2019.

Допоміжна література:

9. Джон Ходгсон Майстерність руху: Життя і робота Рудольфа Фон Лабана 2015 р.
10. Шариков Д. Класифікація сучасної хореографії: монографія; Київ: Карпенко В.М., 2008. 168 с.
11. Кривохижа А. Гармонія танцю. Кіровоград, 2007. 88с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

12. <http://library.nakkkim.edu.ua/> – електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.
13. Шариков Д.І. Стилi сучасної хореографії сьогодення [Електронний ресурс]. URL: http://www.rusnauka.com/NTSB_2006.